

КОНГРЕСИ И САВЕТОВАЊА

IX МЕЂУНАРОДНИ КОНГРЕС ЗА РАНОХРИШЋАНСКУ АРХЕОЛОГИЈУ одржан је септембра месеца 1975. године у Риму. Конзерватор саветник Др Гордана Томашевић поднела је на Конгресу реферат о пореклу и значењу неколико рановизантијских подних мозаика са источног Балкана.

XV МЕЂУНАРОДНИ КОНГРЕС ЗА ВИЗАНТИЈСКЕ СТУДИЈЕ одржан је од 5. до 11. септембра 1976. године у Атени. Поред бројних професора Београдског универзитета и музеалаца на Конгресу су поднела реферате и два конзерватора: Др Гордана Томашевић (о хронологији рановизантијских подних мозаика) и Др Милка Чанак-Медић (Прилог проучавању порекла полихромije на фасадама византијских грађевина).

СИМПОЗИЈУМ "РАС И СПОМЕНИЦИ КУЛТУРЕ У ДОЛИНИ РАШКЕ" одржан је октобра 1976. године у Новом Пазару. Узели су учешћа са рефератима конзерватори: Александра Јуришић (Сопотани - археолошка истраживања) Обренија Вукадин (Резултати археолошких истраживања цркве св. Петра и Павла у Попама код Новог Пазара) и Радомир Станић (Неки посебни облици народног градитељства на примеру споменика из турског периода у области између Новог Пазара и Сјенице).

КОЛОКВИЈУМ посвећен теми: МАТЕРИЈАЛИ, ТЕХНИКЕ И СТРУКТУРЕ ПРЕДАНТИКНОГ И АНТИКНОГ ГРАДИТЕЉСТВА НА ИСТОЧНОМ ЈАДРАНСКОМ ПРОСТОРУ, који су организовали Студијски кабинет за археологију Југославенске академије знаности и умјетности и Центар за повијесне знаности Свеучилишта у Загребу, одржан је од 6. до 8. новембра 1976. године у Задру. Конзерватор саветник Др Милка Чанак-Медић, на позив и о трошку организатора учествовала је на Колоквијуму и поднела саопштење: "Opis mixtum i opus listatum u kasnoj antici".

САВЕТОВАЊЕ ЕКСПЕРАТА ЗА КУЛТУРНИ ТУРИЗАМ, одржан је новембра 1976. године у Брислу. Конзерватор саветник Др Доброслав С. Павловић одржао је на Саветовању реферат о настави из области

историје уметности и културног наслеђа на туристичким школама у Југославији.

СИМПОЗИЈУМ "СЕОСКИ ДАНИ СРЕТЕНА ВУКОСАВЉЕВИЋА" одржан је јуна 1977. године у Пријепољу. На њему је узео учешће Радомир Станић својим рефератом "Уз проблем истраживања, заштите и научног проучавања споменика културе у Средњем Полимљу".

КОНФЕРЕНЦИЈА ИКОМОС-а посвећена теми: ЗАШТИТА РУРАЛНИХ СПОМЕНИЧКИХ ЦЕЛИНА одржана је у Будимпешти и Сомбатхељу од 23. до 29. јуна 1977. године. У раду Конференције су узели учешћа мр Надежда Пешић-Максимовић, саветник конзерватор из Републичког завода за заштиту споменика културе, саопштењем о Старом тргу код Озља, Мирјана Поповић, историчар уметности из Завода за заштиту споменика културе града Београда која је поднела саопштење у писменој форми "Народна архитектура београдског подручја и критеријуми заштите до којих се дошло на бази досадашњих искустава" и арх Мирјана Дедић, конзерватор Завода града Београда. Арх Зоран Јаковљевић, конзерватор из истог Завода није присуствовао Конференцији али је поднео писмено саопштење "Функционалне, конструктивне и естетске карактеристике сеоске стамбене архитектуре на ширем подручју Београда".

СИМПОЗИЈУМ "LA SCIENZA E LA CONSERVAZIONE DEI BENI CULTURALI" одржан је од 27. до 30. октобра 1977. године у Венецији. На позив и о трошку организатора састанка, Università degli studi di Venezia, у раду Симпозијума је учествовао Михајло Вуњак, конзерватор у Народном музеју у Београду.

За организовање САВЕТОВАЊА О РАДОВИМА НА ОБНОВИ СПОМЕНИКА ГРАДИТЕЉСТВА Републичка заједница културе доделила је Друштву конзерватора Србије износ од 43.000.- динара. Саветовање ће се одржати у другој половини априла или у мају месецу ове године.

Милка Чанак-Медић

1. Метода премештања споменика културе може се применити само у изузетним случајевима након што се предходно упоредном анализом свих расположивих метода дође до закључка да је ова метода једино могућа. У претходном поступку избора метода треба да се обезбеди учешће шире друштвене и стручне јавности.

2. Да би се смањиле негативне последице које неизбежно настају задирањем у физичку структуру споменика (сечење монолита на мање делове, преношење фресака на нову подлогу и тд.), треба настојати да се преношењем захвати споменик у целини или изузетно у деловима који представљају одређене целине.

3. У оквиру усвојене методе преношења споменика културе уз анализу нове локације и нових услова за живот споменика (микромелима и др.) неопходно је обезбедити такав ниво и опсег документације на основу којих се могу радити како пројекти и студије за измештање споменика тако и студије за праћење живота споменика у новим, измењеним условима. Ангажовањем високо-стручних извођача треба обезбедити квалитет извођачке деонице у целини примењеног поступка.

4. Имајући у виду девизу УНЕСКО-а да је сваки објект културног наслеђа једне земље недељиви део културног наслеђа човечанства споменицима се на новој локацији морају обезбедити услови за презентацију (прилази, околина, чување, нега).

5. У законима из области инвестиција нужно је унети обавезу инвеститора да приликом формулесања ПРОГРАМА за инвестиционо-техничку документацију мора прибавити мишљење службе надлежне за послове заштите споменика културе да предвиђени радови неће угрозити културно наслеђе. На тај начин омогућило би се благовремено предузимање мера заштите, односно тражење локације која неће довести до потребе премештања споменика културе.

На бази напред изнетих ставова, констатација и закључака учесници саветовања су се сложили да се у наредној XXVI свесци "Зборника заштите споменика културе", гласила СДКЈ, публикују материјали са овог саветовања и да СДКЈ и Национални комитет ИКОМОС-а приступе припремама за одржавање међународног симпозијума на тему "Премештање непокретних споменика културе услед јавних радова" које ће се организовати током 1978. године у Југославији.

Бранко Вујовић

СИМПОЗИЈУМ "ЗАШТИТА КУЛТУРНОГ И ПРИРОДНОГ НАСЛЕЂА" И ПРОСЛАВА ТРИДЕСЕТ ГОДИНА ЗАШТИТЕ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ И ПРИРОДЕ У СОЦИЈАЛИСТИЧКОЈ РЕПУБЛИЦИ БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

У организацији Друштва за заштиту културно-историјске баштине Босне и Херцеговине, а под покровитељством Републичке конференције ССРНБИХ у Сарајеву је 8. и 9. децембра 1977. године обележен значајан јубилеј: тридесет година заштите споменика културе и природе у Босни и Херцеговини.

У оквиру свечаног дела програма председник Друштва за заштиту културно-историјске баштине Б и Х Шефик Бешлагић у својој уводној речи поздравио је све учеснике прославе и бројне угледне госте, а Љубо Јандрић, директор Завода за заштиту споменика културе Б и Х прочитао је реферат "Поводом тридесетогодишњице заштите културно-историјског и природног наслеђа у Босни и Херцеговини". Након поздрава и честитки упућених Друштву са разних страна, одата су признања заслужним посленицима на пољу заштите споменика културе и природе у БиХ.

Јубилеј је такође обележен и одржавањем редовне годишње скупштине Друштва на којој је поднет Извештај о раду, новелиран Статут и изабрани нови органи - Извршни и Надзорни одбор Друштва.

Најсадржајнија и најзначајнија манифестација ових свечаности јесте свакако симпозијум на тему ЗАШТИТА КУЛТУРНОГ И ПРИРОДНОГ НАСЛЕЂА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ - АКТУЕЛНИ ПРОБЛЕМИ, одржан у Сарајеву 8. и 9. децембра. Међу близу тридесет реферата и саопштења са врло занимљивим темама истичу се следећи: Милан Гојковић, ВИШЕГРАДСКА ЂУПРИЈА - РЕМЕК ДЈЕЛО ДРЕВНОГ НЕИМАРСТВА; Хусреф Реџић, РЕВИТАЛИЗАЦИЈА МОРИЋА ХАНА; Андреј Андрејевић, ФОЧАНСКА АЛАЦА МЕЂУ ИСЛАМСКИМ ЗАВИЧАЈНИМ ЗАДУЖБИНАМА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ; Џемал Челић, МЕЂУНАРОДНИ ДОКУМЕНТИ О ЗАШТИТИ КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКОГ НАСЛЕЂА; Хасан Диздаревић, АКТУЕЛНИ ПРОБЛЕМИ ЗАШТИТЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ У ХЕРЦЕГОВИНИ; Александар Нинковић, НЕКА ИСКУСТВА У ВЕЗИ РЕВИТАЛИЗАЦИЈЕ СТАРИХ ГРАДСКИХ ЈЕЗГАРА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ; Павле Фукарек, ПРИРОДНЕ РИЈЕТКОСТИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ У СКЛОПУ САВРЕМЕНОГ ПРИВРЕДНОГ РАЗВОЈА; Алмас Даутбековић, НЕКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ЗАКОНА О ЗАШТИТИ И КОРИШЋЕЊУ КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКОГ И ПРИРО-

ДНОГ НАСЉЕЂА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ; Мухамед Крешевљаковић, УДРУЖЕНИ РАД И ЗАШТИТА СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ; Изет Ризванбеговић, УЛОГА И ЗАДАЦИ ДРУШТВА ПРИЈАТЕЉА СТАРИНА; Смаил Тихић, СПОМЕНИЦИ КУЛТУРЕ У ВЛАСНИШТВУ ВЈЕРСКИХ ЗАЈЕДНИЦА; Вукосава Атанацковић-Салчић, ЗАШТИТА КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКОГ НАСЉЕЂА НА ПОДРУЧЈУ ХЕ СЛИВА НЕРЕТВЕ; Ћиро Рајић, ЗНАЧАЈ ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ И ПРИРОДЕ и др.

Радомир Станић

САВЕТОВАЊЕ "РЕВИТАЛИЗАЦИЈА СТАРИХ ГРАДСКИХ ЈЕЗГРИ"

У организацији Друштва конзерватора Војводине и Савеза друштава конзерватора Југославије одржано је у Новом Саду 17. и 18. новембра 1977. године саветовање са темом "Ревитализација старих градских језгара". Тема саветовања предложена је и усвојена на састанку Извршног одбора СДКЈ маја месеца 1977. године у Дубровнику, а организација је поверена поменутиим друштвеним организацијама. Радни део саветовања одржавао се у просторијама Музеја социјалистичке револуције Војводине. Излагање материје било је у облику саопштења и у раду овог скупа узели су учешћа представници службе заштите споменика културе из читаве земље. Саветовање је отворио председник Савеза друштава конзерватора Југославије, Јован Секулић, а успех у раду пожелео је и арх. Милош Савић. Уводно излагање које је обухватило принципјелни приступ и у којем је указано на теоријске могућности за разрешавање проблема ревитализације дао је веома успешно Др Иво Мароевић. Након главног саопштења следио је низ саопштења којима су била обухваћена разноврсна питања која се намећу приликом рада на овом, све актуелнијем проблему, који све чешће превазилази оквире постојећег методолошког рада на заштити споменика културе. Саопштења би се по начину обраде материје могла диференцирати на она која су уопштено разматрала тему ревитализације историјских језгара и на она која су на конкретним примерима указала на разноврсне могућности решења задатака ревитализације у нашој земљи. Прва група излагача износила је правне, економске, социјалне, техничке и друге аспекте ревитализације старих градских језгара, те отворила низ питања која се постављају на самом почетку приступа задатку ревитализације, а односе се:

- на улогу историјских језгара у односу на савремену околину (без обзира да ли је у питању градско или рурално подручје);
- на нове процесе и активности које се јављају у оквиру језгара и око њега;
- на састављање програма и избора конзерваторског поступка, односно обраде;
- на формирање и специјализацију одговарајућих кадрова;
- на неопходност покретања интердисциплинарних активности које произилазе из међуинституционалне сарадње разних струјака, а коју ова проблематика захтева и тд.

Саопштења која су обрађивала примере из праксе била су поткрепљена дијапозитивима што је знатно допринело бољем праћењу и аутентичности излагања. Примери су били веома разноврсни и обухватили су не само ревитализацију старих градских језгара већ и друге заштићене облике као што су тврђаве, руралне целине, спомен обележја, знаменита места, па чак и старе градове у целини (пример Тржича). На основу ових практичних приказа радова на задацима намеће се закључак да је, без обзира на тешкоће које прате ове изузетно осетљиве радове, последњих година учињен велики напор да, конкретним акцијама, ревитализација историјских језгара избије у први план интереса службе заштите културних добара, а тиме и целокупне јавности, јер се разрешавањем уређења историјског језгара решава читав низ других актуелних проблема у развоју једног подручја.

Првог дана саветовања након саопштења изложених пре подне био је организован обилазак старог центра Новог Сада уз стручно присуство арх. Р. Сечујског. Он је изузетно приступачно, на примерима, приказао обим радова који су до сада извршени у циљу оживљавања сачуваног центра. Другог дана, након завршетка радног дела, учесници су обишли Петроварадинску тврђаву.

Дискусије поводом саопштења углавном су вођене појединачно, у холу музеја, током паузе између излагања, тако да је на крају саветовања уместо предвиђеног разговора о саопштењима председник Савеза друштава конзерватора Југославије, Јован Секулић, предложио закључак који је и усвојен, а односи се на потребу да сви изложени радови буду објављени у једном од следећих Зборника заштите споменика културе са циљем да допринесу још активнијој улози службе заштите културних добара у савременом животу.

арх. Нађа Куртовић